

Kakva nas komunikacija očekuje u predizbornoj kampanji?

 hkv.hr/izdvojeno/nae-teme/pitali-smo/32882-hoce-li-se-u-kampanji-za-predsjednicke-izbore-uopce-

31. listopada 2019.

Krajem godine očekuju nas predsjednički izbori. I dok bi predizborna kampanja trebala biti prilikom da se otvore brojne teme koje se tiču budućnosti Republike Hrvatske, nameće se pitanje ne će li se kampanja pretvoriti u još jedno nadmetanje u okviru kojega ćemo svjedočiti vrlo prizemnome stupnju komunikacije (što su već najavile izjave pojedinih kandidata) s ciljem da se oni bitni problemi stave pod tepih odnosno paraliziraju takvim načinom vođenja kampanje.

Ovo pitanje za Portal Hrvatskoga kulturno vijeća komentiraju Maja Runje, Miljenko Stojić, Mile Prpa, Damir Borovčak i Marito Mihovil Letica.

Maja Runje: Smijemo se nadati da ćemo u sljedećim godinama imati sve bolje i bolje kandidate

Imamo dva kandidata - Kolindu Grabar Kitarović i Miroslava Škoru – a oboje su dobri ljudi i drže do svoga integriteta. Na srcu su im sigurno hrvatski interesi, i to ne samo oni vezani uz život u RH već i oni koji se tiču Hrvata u BiH i u iseljeništvu.

Kad sanjamo o jačim osobama, o mogućem velikom lideru / liderici, dobro se sjetiti u kakvom smo položaju bili pred predsjedničke izbore 2000., 2005. i 2010. Čak i 2015. je moglo ispasti drugačije. Ovom prilikom ljevica nema izgleda, imamo razloga za zadovoljstvo. K tome se smijemo nadati da ćemo u sljedećim godinama imati sve bolje i bolje kandidate.

Grabar Kitarović i Škoro mogu kao osobe još i napredovati. Grabar Kitarović imponira marljivošću, ali možda još postigne da koji veliki posao u stvarnosti privede i uspješnome kraju umjesto da svaki drugi dan otvori novu temu i kasnije joj se ne vrati. Ključna pitanja vezana su uz radna mjesta, još je uvijek previše siromaštva. Previše je djece koja s roditeljima ne idu ni na kakav godišnji odmor, a kamoli da bi se očev rođendan išao slaviti u London, na kazališnu predstavu. I previše je siromašnih i osamljenih starih ljudi. Što se Škore tiče, nadamo se da mu više ne će na um pasti rehabilitacije ikojega diktatora, da će uvijek uzdizati i promicati isključivo demokraciju.

Miljenko Stojić: I u srcu i u glavi

Približavaju se ti predsjednički izbori. Pa zbog toga i mi pišemo ove tekstove. Ali jesmo li, kao narod, spremni na njih? Kakve nam misli prolaze srcem i glavom?

Do jučer smo, znamo, imali jugokomunizam za vratom. I bilo je gadno. Onda dođoše velikosrbi i pokušашe ostvariti svoje sebične probitke, koristeći se i onima zavedenima tim jugokomunizmom. U nametnutom ratu pobijedismo, ali nasrtaji idu dalje. Sada nam za vratom puše tzv. liberalna demokracija. Ima ih koji su je se dohvatili kao pijan plotu. Nije ni čudo. Drugo je to lice iste medalje, one bezbožničke. Samo je omot drukčiji i ništa više. Nedavno i Europski parlament, takav kakav je, spozna barem djelomično istinu. Stavi na istu razinu nacionalsocijalizam, komunizam i fašizam. U našoj hrvatskoj sredini sve to bi prilično prešućeno. Razvikanim kolonijalnim medijima ne sviđa se takva usporedba jer ih pogađa u srž. Oni bi radije da šutimo i da na nama zarađuju. Zbog toga nam svaki dan sole pamet političkom korektnošću i raznoraznim sličnim besmislicama.

A spomenuta rezolucija, pak, progovori o kulturi sjećanja. Ne možemo se vladati kao da se ništa nije dogodilo. Komunističkim zlom pogođeni su mnogi pojedinci i mnoge obitelji te to treba pamtiti da se ne bi ponovilo. I još puno toga je rečeno u rezoluciji, ali zaustavimo se na ovome, ovoj biti koja bi nas trebala osloboditi i pomoći nam u ovim predsjedničkim izborima koji su pred nama.

Trenutno imamo tri jaka kandidata i vjerojatno će tako i ostati. Jedan na komunističkoj, oprostite na socijalističkoj, oprostite na liberalnoj, oprostite na... strani. Drugih dvoje na onoj domoljubnoj. I priča ide dalje. Svatko uzima zalet. Za onoga prvoga, Zorana Milanovića, ne bi nas trebalo baš biti briga.

Njega i njegove osudi, spomenimo je opet, nedavna europska rezolucija. Valjda mu ne ćemo dati glas? Preostalih dvoje, Kolinda Grabar Kitarović i Miroslav Škoro, trebalo bi biti u našem vidokrugu. Zahtijevajmo od njih da ne skreću s onoga puta koji su obećavali prije nego što smo im dali glas. Mijenjajmo i sebe i njih i u srcu i u glavi. Nažalost još to nismo dovoljno učinili. Da jesmo, davno bismo imenovali sve jugokomunističke zablude i zločine, imenom i prezimenom, davno bismo jasno rekli da to ne može tako. Ali i dalje šutimo, nalazeći opravdanje u tomu da i oni imaju djecu... Kao da ih nisu imali i imaju i oni koje su oni proganjali i usmrćivali, koje su klevetali dugih 45 godina. Došlo je vrijeme, već davno, krenuti pravim putovima kroz život. Ne može se sjediti na dvije stolice.

Prisjetimo se ovdje Joea Bidena, bivšeg američkog dopredsjednika i demokratskog kandidata za novoga predsjednika. Govorio je okolo da je katolik, ali se između ostaloga zauzimao za pobačaj, što je posve suprotno katoličkom stavu prema životu. U katoličkoj župi Sv. Ante u Južnoj Karolini bi mu ovih dana uskraćena pričest. Mediji izvijestiše o svemu. Svećenik koji je to učinio postupio je onako kako ga uči Katolička Crkva.

Zbog toga bi i naši kandidati, koji kažu da su vjernici, trebali razmisliti o svemu ovomu. Da to čine trenutni vjernici na raznim političkim položajima, bilo bi nam sada zacijelo drukčije. Ali oni bi radije svoju karijeru nego dobar katolički i ljudski glas. Ne može.

Nešto slično čine i oni u našim redovima koji umjesto korektnoga natjecanja u ovim predsjedničkim izborima udaraju đonom na drugoga. Trenutno posebno na Kolindu Grabar Kitarović. Izjavi prije koji dan da je NK Rijeka 80-ih godina služila kao pričuvni klub

za Crvenu Zvezdu i Partizan. Oblatiše je nakon toga kao onu koja lupeta, koja bezrazložno napada jedan naš veliki klub i njegove navijače. A ona je govorila sasvim nešto drugo, ono što je već prije nekoliko godina na temelju činjenica itekako iznio profesor iz Slovenije Rado Pezdir. Ne traži se, dakle, istina nego pobjeda nad onim drugim. A kakva to pobjeda? Hoćemo li se zakrviti tako da u drugom krugu oni iz suprotnog tabora ne pomognu onomu drugom našem kandidatu da pobijedi? Zbog toga prihvatimo onoga iz naših redova tko se natječe snagom argumenata, a ne argumentom snage te odbacimo svakoga onoga tko poput Danajaca nosi zao dar.

Mile Prpa: Hrvatska je poput Titanika opkoljenog velikim santama leda

---

Hrvatska će izići na ulice, i to u najgore moguće vrijeme - upravo pred preuzimanjem šestomjesečnog vodstva Europske Unije ili i za vrijeme tog vodstva. Danas je Hrvatska poput tijesnih hlača koje pucaju po svim šavovima.

Ono što ni jedna vlada nije htjela prihvatiti, zbog klijentističkog vođenja gospodarstva - to su velike i radikalne reforme koje je trebala rješavati jednu po jednu.

Nije htjela prihvatiti ili pristupiti rješavanju, ni jedne reforme pojedinačno, (kao što mudre politike rade) u društvenom i gospodarskom sektoru, a sad je doživjela da joj na njenom političkom obzorju prijete sudar istovremeno i s nužnim reformama u brojnim oblastima.

Hrvatska je poput Titanika opkoljenog velikim santama leda, ona je opkoljena nužnošću udara različitih radikalnih reformi - koje odjednom mora rješavati sve zajedno u istom paketu.

Pitanje je – Tko će biti sposoban to izvesti!? Srpsko-hrvatska koalicija koja je na vlasti, niti izbliza to ne može izvesti, a i ne želi talasati more zbog svog nesigurnog čamca u kojem plovi.

U takvoj političkoj situaciji suočava se još i s predsjedničkim izborima.

Hrvatska treba jednog Orbana, koji bi čvrsto sve uzeo u svoje ruke, i u smislu prosvijećenog apsolutizma, kao u cijeloj povijesti najboljeg modela upravljanja državom, rješavao bi jedan po jedan problem sve u interesu naroda i apsolutne zakonitosti.

Što će brojni kandidati učiniti u predsjedničkoj utrci i dolaskom na Pantovčak?! Za dva kandidata dobro znamo što će činiti ako postanu predsjednik (ca). Za Kolindu ako pobijedi, na vanjskom političkom planu postigla je kolosalne rezultate, a to će činiti i dalje. A na unutarnjem planu, osim sređivanja i opremanja Hrvatske vojske, teško se može pohvaliti nekim drugim značajnijim rezultatima.

Bilo je dosta dobrih pokušaja, ali neki značajni rezultat je izostao. Ne može se pravdati samo nekim malim ovlastima. Sklona je, pomalo, ponekad i djetinjastom ponašanju, često zaboravljajući da se nalazi u politički gladijatorskoj areni, gdje i najmanja greška, neodlučnost i ne energičnost i ne čvrstoće u stavovima, da se ne opraštaju.

S najvišeg vrha u politici, jednostavno čvrsto mora zagovarati brze i radikalne reforme, jer cijela država i narod otišli su k vragu. Navest ću samo nekoliko primjera; egzodus naroda, faktična zabrana referendumu (ni glas nije digla). Toliko se približila HDZ-u, da će njegove greške biti pripisane i njoj.

Reforma pravosuđa vapi do neba, a svi, pa i predsjednica preko toga prelaze, kao da se ništa ne događa. Potom korupcija i

---

 kriminal uzeli su toliko maha, da to izgleda nezaustavljivo, i politika od toga diže ruke, ali i sama je vrlo zaražena s njom, i to od lokalne, preko županijske sve do vrha državne vlasti.

Neriješeni granični i teritorijalni problemi, kako se čini ostaju vječno, jer u domeni visoke politike o tome nitko ne mari. Cijele regije u potpunosti su zapuštene poput Dalmatinske Zagore i sl. kao da uopće ne postoje. Mnogo je toga materijala za sadržaj budućeg predsjedničkog mandata, pa bilo tko da bude izabran .

Nikad nije digla glas da su prometne veze Zagreba i Splita sve uništene (željeznički i autobusni prijevoz) praktički je sav ukinut. Između Zagreba i Splita može se doći samo osobnim automobilima. Sjetimo se željezničkog prijevoza još iz doba Austro-Ugarske, pa preko obje Jugoslavije, a u našoj slobodnoj državi tako vitalne veze su uništene. I koješta drugog što ne štima, posebno suicidi branitelja koji se kreću u više tisuća slučajeva i mnoštvo drugih problema.

Zoran Milanović, ako (ne daj Bože) pobijedi, Hrvatska će imati najgoreg predsjednika u svijetu. Sjetimo se njegovih nepodopština i gluposti koje je radio kao Premijer. To će, ako pobijedi, nastaviti još i više. Pa nema smisla ni komentirati.

Miroslav Škoro, bojim se one narodne izreke "Ako ne znaš kakav je čovjek, vidjet ćeš to kad mu dadeš vlast". Ne znam kolika će biti njegova odlučnost i hrabrost i ali i mudrost u vođenju države. Svi dosadašnji predsjednici osim Dr. Franje Tuđmana, s lakoćom su reterirali i povlačili se i na najmanji prigovor.

Najgori način razrješenja bio bi da to razrješava ulica, ali čini se da će to biti jedina solucija da se ti problemi riješe.

Nitko tako olako ne prepušta sudbinu naroda, kao nedozreo i neodgovoran političar. (Codex moralis Croaticum).

Damir Borovčak: Rasprave među predsjedničkim kandidatima trebale bi biti akademske

---

Dakako da bi predizborna kampanja za predsjednika države trebala biti prilika za otvaranje brojnih tema koje se tiču budućnosti hrvatske države. Građani koji vole domovinu doista su isfrustrirani onime što svakodnevno gledaju, kako vlast upravlja, što predlaže i kako štetno provodi. Prijatelj iz Splita šalje mi pitanja na koja bi svaki kandidat za predsjednika države, pa i za druge državne funkcije, trebao odgovoriti. Osmislio je tablicu poput one za testiranje proizvoda, upitnik o kandidatima za slanje na društvene mreže, sa mogućnošću redovitog ažuriranja, s krajnjim ciljem sve što birači trebaju znati prije glasovanja. Tu se nalazi čak 42 pitanja za svakog aktualnog predsjedničkog kandidata, od životopisa, imovine, vjere, suvereniteta, potom pitanja o Domovinskom ratu, o nestalima, ratnoj odšteti, ratnom profiterstvu, pravosuđu, potom o obnovi svih društvenih vrijednosti i socijalnih standarda, itd. i itd., sve do reforme HAZU kao intelektualne anacionalne i zakazale elite... Dakle, taj si je inženjer dao truda u pokušaju stvaranja anketnog modela kako prije i u tijeku izbora vrijednosno utvrditi najkvalitetnijeg predsjedničkog kandidata, ali i svakog drugog dužnosnika ili političara u budućnosti. Možda naivno, ali je iskaz stanja kako je običnim ljudima koji promišljaju stanje u našem društvu, već puna kapa lažnih predizbornih obećanja i ponašanja onih koji se uspiju zbog neinformiranosti birača popeti na tron vlasti.

Nedavno je također novinar HKV portala Davor Dijanović i sam razmišljao na temu imamo li na obzoru kandidata/kandidaticu za predsjednika države koji će umjesto jeftinih promidžbenih floskula, na svoj ili tuđi račun, pokušati promijeniti "pravila igre" predizborne kampanje. Oblikovao je to u 10 pitanja, na koje bi svaki kandidat trebao dati javni odgovor. Posljednje možda i najvažnije od deset javno postavljenih pitanja, glasi: Hoće li se kandidati izdignuti iznad kaljuže hrvatske politike i založiti za to da se Domovinski rat konačno postavi kao nulta točka moderne hrvatske povijesti, ali i političke savjesti? Čini se kako je to i ključno pitanje, a trebalo bi biti i presudno pitanje, kod ovih izbora, tako i kod svih budućih za sastav Hrvatskog sabora. Naime, upravo tako – Domovinski rat kao nulta točka, na kojoj se prolazi ili pada, kod birača kojima je stalo do perspektivne budućnosti države i društva zbog previše izgubljenih godina i lažnih očekivanja. Kako se ne bi dogodilo još jedno nadmetanje s prizemnim načinima komunikacije, kad se gubi smisao i sadržaj onog bitno očekivanog pomaka za bolje stanje u državi i društvu.

Dok u prvi plan ulaze doskočice, uličarske izjave i podvale, kao glavno sredstvo uvjeravanja ili prikupljanja glasova, dotle nema pomaka prema boljoj budućnosti. Rasprave među predsjedničkim kandidatima trebale bi biti akademske, argumentirane, potkrijepljene dokazima i činjenicama..., iako i tada postoje mogućnosti lažnih nada i obećanja. Puno je vremena prošlo, kako hrvatska lađa plovi u pogrešnom smjeru. Najvažnije je sveopće društveno pitanje modela izbornog zakona, u što treba uključiti i način za izbor predsjednika države. Predsjednički izbori su izbori sa krupnim posljedicama, imali smo to prilike vidjeti u prošlosti. No dok se ministri smjenjuju kao na tekućoj vrpici, kao i onaj koji je poništio i uništio sporne potpise za referendum, a nije odgovarao za to političko zlodjelo, dotle ovo društvo ne može ozdraviti. Ministar je smijenjen za malverzacije s imovinom, a pri tom su prešućene malverzacije s glasovima

za referendum. Dakle, jasan je stav i odgovornost i onog koji ga je na vlast doveo i s vlasti uklonio. O tome bi se predsjednički kandidati također trebali izjasniti, kako se oni bitni društveni problemi ne bi vječno gurali pod tepih.

Pitanje prava naroda na odlučivanje putem referenduma, bez podvala vlasti i s naknadnim odlukama o legalnosti referenduma u Saboru ili naknadnim odlukama Ustavnog suda, trebalo bi odrediti smjer ove predsjedničke kampanje. Hoće li se bitni problemi pokušavati postaviti na vrlo prizemnom stupnju komunikacije, naravno ovisi o kulturi pojedinih kandidata, ali ovisi i o promišljenim istupima samih predsjedničkih protukandidata. Naravno, ostaje tu i vječni problem medijskih manipulacija i plaćenih podmetanja, kao npr. da se neki kandidati unaprijed favoriziraju, a neki posve marginaliziraju.

Marito Mihovil Letica: U svakom slučaju očekuje nas zanimljiva i vruća politička jesen

---

Ponajprije bih rekao da se kao predmet diskusije, analize i predviđanja mogućih ishoda predsjedničkih izbora opetovano nameće (po tko zna koji put) jedna od nebitnih pojavnosti, dakle manje važnih ili čak posve nevažnih. Ta pojavnost, kojoj mediji neutemeljeno i neopravdano pridaju velik značaj, pomiče u drugi plan bitne teme vezane uz nadolazeće predsjedničke izbore, iznesene programe i ciljeve kandidata, odnosno opis političkoga djelovanja budućega predsjednika Republike Hrvatske (jasno je da gramatički muški rod riječi "predsjednik" podrazumijeva i predsjednicu).

Smjeram na predizborne ankete kojima se pridaje nezaslužena i neprikladna važnost, jer više smo se puta osvjedočili da su rezultati izbora, kako predsjedničkih tako i parlamentarnih, pokazali da takovrsna predviđanja ne samo da ne pogađaju rezultate izbora nego niti ne "pokazuju trendove" pri čemu promašuju "ceo fudbal" (kako bi rekli naši bliskoistočni susjedi u post-jugoslavenskoj "regiji"). Na prošlim predsjedničkim i zatim parlamentarnim izborima odnijela je pobjedu kandidatkinja odnosno politička stranka kojima ankete renomiranih agencija nisu davale gotovo nikakve izgleda. Prema predviđanjima tih i takvih agencija današnji je predsjednik Republike Hrvatske notorni Ivo Josipović, a predsjednik Vlade ništa manje štetočinski Zoran Milanović.

Nakon parlamentarnih izbora održanih u rujnu 2016. iznio je profesor Žarko Puhovski, neupitni miljenik lijevo-liberalne političke scene i medijski sveprisutni "arbiter elegantiarum", sljedeći komentar: "Uvijek ista priča. Kad se telefonski nekoga zove slučajnim odabirom, ne objasni se dobro ljudima pa onda oni misle – kad već znaju moj broj, onda sigurno znaju i druge stvari pa im neću reći svoj pravi stav. To se najčešće odnosi na desno orijentirane birače, pa dobijemo takve rezultate."

Eto, a nepromijenjenim se metodama iste agencije i dalje služe i nimalo im – nakon svega – nije neugodno istaknuti uz svoje rezultate da je, primjerice, "statistička pogreška samo plus-minus 2,62%, a razina pouzdanosti 95%". Mediji takve rezultate istraživanja i dalje

uzdižu na razinu znanstvenosti i mjerodavnosti, prenose ih i komentiraju, a politički analitičari uzimaju kao nešto od čeka se ima polaziti. Vrijedi ponoviti: agencije za istraživanje javnog mnijenja (uz časne iznimke) ne odslikavaju ni trendove. Nasuprot tome, žele sugestivno utjecati na preferencije biračkoga tijela. Možemo primijetiti da ankete u pravilu daju prednost kandidatima koji se natječu za ponovni izbor, a Ivo Josipović je prvi predsjednički kandidat koji u neovisnoj Hrvatskoj nije postigao reizbor.

Nadalje, rezultati izbora pokazali su da je znatan – možda i presudan – udio glasača spremnih zaokružiti kandidate koji nisu favoriti "mainstream" medija i njihovih omiljenih anketnih agencija. Moguće je da upravo to bude jesenjom maglom obavijeni grm iz kojega će izletjeti pokunjeni crni labudovi, slomljeni crveni plamenci i prljavosive domaće guske.

Umjesto važnim stvarima, mediji se uglavnom zabavljaju i iscrpljuju posve nevažnim za sadašnji hrvatski politički trenutak pojedinostima, kao primjerice je li aktualna predsjednica i predsjednička kandidatkinja Kolinda Grabar-Kitarović bila u pravu kada je socijalističku Jugoslaviju smjestila s onu stranu "željezne zavjese", k tome su skloni omalovažavati kandidata Miroslava Škoru tako da ga simplicistički i redukcionistički označuju kao "estradjaka" i "kandidata krajnje desnice". Čini se da je, u usporedbi s ostalih dvoje izglednih predsjedničkih kandidata, Miroslav Škoro do sada najmanje estradizirao svoju promidžbu i javne nastupe te je bio najmanje prisiljen naknadno objašnjavati što je zapravo mislio kada je nešto izjavio te se opravdavati da je pogrešno shvaćen. A promišljenost i jasnoća izrečenih misli trebali bi biti, uz ostale poželjne osobine, odlika predsjednika države i državnika.

Što su izborni rezultati neizvjesniji – a čini se da su ovi vrlo neizvjesni i moguća su brojna iznenađenja – to je među biračima veća motivacija za izlazak na birališta. U svakom slučaju očekuje nas zanimljiva i vruća politička jesen, kada će se, nažalost, udarati ne samo ispod pojasa nego i podlo i bezočno s leđa – nimalo viteški, a još manje kavalirski. Ne će biti suvišno podsjetiti na etimologiju francuske riječi "cavalier": doslovno znači 'konjanik', 'vitez', a tek drugotno je zadobila značenje 'čovjek ljubazan i uglađen u ophođenju, osobito prema damama'. Uprezanje konja, pa tako i u predizbornoj kampanji, čini od jednih vitezove odnosno kavalire, od drugih konjušare i kočijaše. Mišljenja sam – nažalost – da će potonji u ovoj kampanji prevagnuti i pokazati svoje nedolično i za predsjedničku utrku nedostojno lice.

Davor Dijanović